

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKA PREDSTAVNICA EVROPSKE UNIJE ZA
ZUNANJE ZADEVE IN VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 21.3.2012
JOIN(2012) 6 final

**SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Prenovljenemu razvojnemu partnerstvu med EU in Pacifikom naproti

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Prenovljenemu razvojnemu partnerstvu med EU in Pacifikom naproti

1. EU IN PACIFIK

Naraščajoča geostrateška pomembnost Pacifika, skupaj s splošnim zavedanjem o občutljivosti pacifiških otokov na podnebne spremembe, je potisnila to regijo med vidnejše prednostne zunanjepolitične naloge EU in njenih številnih strateških partnerjev, kot so ZDA, Japonska, Kitajska, Rusija in Indija. Drugi dvostranski partnerji in multilateralne institucije prav tako utrjujejo svojo prisotnost v regiji.

Večina držav članic pričakuje od EU, da bo spodbujala in uresničevala zunanjepolitične interese v navedeni regiji. EU sodeluje v rednem političnem dialogu na državni in regionalni ravni ter spada med vplivne donatorje in partnerje v Pacifiku.

Partnerstva EU v Pacifiku vključujejo 15 neodvisnih otoških držav¹, štiri čezmorske države in ozemlja (ČDO)², Forum pacifiških otokov ter Avstralijo in Novo Zelandijo, ki sta ključni članici Foruma in podobno misleča partnerja.

EU namerava v vlogi globalnega akterja obnoviti in okrepiti svoja partnerstva prek odnosa med donatorjem in prejemnikom. Strategija EU za Pacifik iz leta 2006³ je bila prvi korak v to smer. Zato sta EU in Forum pacifiških otokov prenesla politični dialog na ministrsko raven.

EU bi morala povečati vpliv svoje razvojne politike v skladu z agendo EU za spremembe⁴ in utrditi svoj položaj drugega največjega donatorja v regiji za Avstralijo⁵. To ji bo omogočilo, da izboljša politično razsežnost partnerstva, tako da bo izvajala učinkovitejši dialog s pacifiškimi državami posamično pa tudi na regionalni in multilateralni ravni, z namenom, da bi okrepila svoje sodelovanje na področju človekovih pravic, demokracije, dobrega javnega upravljanja in trajnostnega razvoja, ter da bi zagotovila popolno spoštovanje Listine Združenih narodov in mednarodnega prava po vsem svetu.

---

¹ Cookovi otoki (brez pravice glasovanja v ZN), Združene države Mikronezije, Fidži, Kiribati, Marshallovi otoki, Nauru, Niue (brez pravice glasovanja v ZN), Palav, Papua Nova Gvineja, Samoa, Salomonovi otoki, Vzhodni Timor, Tonga, Tuvalu in Vanuatu.

² Francoska Polinezija, Nova Kaledonija, Pitcairn ter Wallis in Futuna.

³ Sklepi o strategiji EU za Pacifik (2743. zasedanje Sveta za splošne zadeve, 17.7.2006).

⁴ Sporočilo Komisije: Povečevanje učinka razvojne politike EU: agenda za spremembe; COM(2011) 637 – 13.10.2011.

⁵ Glej OECD DCD-DAC – „Development Aid at a glance – Statistics by region – Oceania – 2011 edition“ (razvojna pomoč na kratko – statistični podatki po območjih – Oceanija – izdaja iz leta 2011).

Na podlagi Sporazuma iz Cotonouja⁶ in izkušenj, pridobljenih pri izvajanju strategije EU za Pacifik, se to skupno sporočilo osredotoča na razvojne vidike odnosov EU z regijo in predlaga niz ukrepov za učinkovitejše sodelovanje med Pacifikom in EU, katerih cilj je predvsem:

- spodbujanje usklajenosti politik EU na področju razvoja in podnebnih sprememb ter na drugih področjih, kot so trgovina, okolje, ribištvo in raziskave na eni strani ter človekove pravice in demokracija na drugi;
- prilagoditev in racionalizacija metod zagotavljanja uradne razvojne pomoči EU (URP) in okrepitev financiranja boja proti podnebnim spremembam v Pacifiku, da bi se povečala njena skupna dodana vrednost ter izboljšali njeni rezultati, vpliv in učinkovitost;
- spodbujanje uspešnega regionalnega povezovanja pacifiških ČDO in krepitev njihove sposobnosti za razširjanje vrednot EU ter kataliziranje vključujoče in trajnostne rasti za človeški razvoj v regiji;
- opredelitev pozitivnega programa skupaj s pacifiškimi državami v zvezi s zadevami, ki so skupnega interesa, v okviru OZN in drugih mednarodnih forumov;
- sodelovanje s podobno mislečimi partnerji pri obravnavi ključnih vprašanj na področju človekovih pravic in utrjevanje demokratičnih procesov v tej regiji.

Rezultate skupnega dela pri OZN, okrepljeno politično sodelovanje in izvajanje predlogov politik, ki so v predstavljeni nadaljevanju, je treba vključiti v cikel načrtovanja programov EU za razvojno sodelovanje s pacifiškimi državami, ozemlji in zadevno regijo za obdobje 2014–2020, in v postopek prenove strategije EU za sodelovanje v Pacifiku.

2. ENKRATNOST PACIFIKA

2.1. Majhne države, velike razdalje, raznolikost in ranljivost

Pacifiške otoške države in ozemlja so dom 10 milijonom ljudi, ki živijo na površini 552 000 km², obdani z morsko izključno ekonomsko cono v izmeri 30 milijonov km², in so najbolj oddaljen del sveta od EU.

Večina pacifiških otoških držav in ozemelj so majhne otoške države, od katerih jih 10 spada med 15 najmanjših gospodarstev na svetu, tri države pa so na atolih, ki ležijo malo nad morsko gladino in imajo majhno prebivalstvo, razpršeno na velikih območjih. Njihovi naravni, finančni, institucionalni in človeški viri so omejeni, odliv usposobljene delovne sile je visok, stroški za zagotavljanje storitev in uvoz blaga pa so zelo visoki. Gospodarstva številnih pacifiških otoških držav in ozemelj so močno odvisna od prihodkov iz izkoriščanja naravnih virov, kot je prodaja ribolovnih dovoljenj tujim plovilom. Javni sektor prevladuje, vendar je v nekaterih državah upravljanje šibko, dostop zasebnega sektorja do financiranja je omejen in ekonomije obsega je težko doseči. Zaradi svoje izoliranosti in omejenih trgovinskih možnosti so te države na obrobju svetovnega gospodarstva. Odvisnost od pomoči in razdrobljenost predstavljajo v številnih pacifiških otoških državah velik razvojni izziv.

---

⁶ Sporazum iz Cotonouja bo v veljavi do leta 2020 in ureja politično in razvojno sodelovanje ter trgovinsko partnerstvo med EU in 79 državami v Afriki, na Karibih in Pacifiku, tako imenovanimi državami AKP.

Vzhodni Timor, ki še okreva po konfliktu in je samo delno vključen v institucionalne strukture Foruma pacifiških otokov, bo v prihodnosti postal član Združenja držav jugovzhodne Azije (ASEAN) in se spopada s podobnimi strukturnimi omejitvami kot mnoge druge države v razvoju. Pacifiške ČDO so dosegle razvojno raven, ki je primerljiva s povprečjem EU, in si želijo večjega vključevanja v regiji.

Papua Nova Gvineja in Fidži skupaj zasedata 88,6 % kopenske površine, tvorita 70 % bruto domačega proizvoda (BDP) in imata 74,5 % prebivalstva pacifiških otoških držav in ozemelj. Fidži, v katerem ni bilo ustavne ureditve od leta 2006, počasi uvaja demokracijo, Papua Nova Gvineja pa namerava vlagati v upravljanje, da bi v celoti izkoristila svoje številne naravne in človeške vire, ter v podjetniški sektor v razvoju, čeprav je večinoma v tuji lasti.

2.2. Razvojni dosežki in vpliv podnebnih sprememb

Resnično bogastvo Pacifika so njegova enkratna biotska raznovrstnost in bogati ekosistemi, ki zadovoljujejo osnovne potrebe prebivalstva. Z izjemno biotsko raznovrstnostjo se zlasti ponašajo vzhodni melanezijski otoki, Nova Kaledonija in Polinezija-Mikronezija.

Vendar na oceanskih virih nastaja škoda zaradi onesnaženja, prekomernega izkoriščanja, spremembe habitatov in prihoda invazivnih vrst. Tropske gozdove ogrožata krčenje in degradacija.

Izpostavljenost naravnim nevarnostim, ki lahko povzročijo znatne človeške in materialne izgube, ter z njimi povezana ranljivost sta skupna celotni regiji.

Demografski pritisk dodatno vpliva na okoljsko in socialno ravnovesje. Hitro rastoče in mlado prebivalstvo potrebuje možnosti za izobraževanje, zaposlovanje in ustvarjanje prihodkov. Odliv usposobljene delovne sile je ključna ovira za razvoj, nakazila iz tujine pa so pomemben del številnih pacifiških gospodarstev. Velike skupnosti pacifiških otočanov zdaj prebivajo v Avstraliji, na Novi Zelandiji ali drugje.

V večjem delu regije se spoštujejo demokratična načela in človekove pravice; izjema ostaja Fidži po državnem udaru iz leta 2006. Vendar pacifiške države niso ratificirale mnogo konvencij o človekovih pravicah, stopnja nasilja med spoloma je visoka in le majhen delež žensk sodeluje pri odločanju.

Pacifiške države počasi okrevajo po svetovni krizi, med drugim zaradi nadaljevanja močne gospodarske rasti Azije. Odpornost zasebnega sektorja je še vedno slaba. V letu 2010 je povprečna gospodarska rast znašala 0,8 %, v letu 2011 pa naj bi dosegla 1,7 %; tudi v letu 2012 naj bi ostala nizka, razen v državah, bogatih z naravnimi viri (Papua Nova Gvineja, Salomonovi otoki in Nauru), in na Vanuatuju. Pričakujeta se povečanje turizma in ponovno pritekanje nakazil iz tujine. Glavno tveganje za rast je inflacija, ki jo narekujejo visoke cene goriva in hrane. BDP Vzhodnega Timorja se je zaradi povečanja državnih odhodkov, ki se financirajo iz naftnih prihodkov, leta 2010 povečal za 9,5 %, pa napovedih pa naj bi bil v letih 2011 in 2012 še višji. Vendar pa makroekonomska stabilnost ostaja izziv v večini pacifiških držav in vzdržnost dolga je še zlasti pomembna.

Papua Nova Gvineja ne dosega razvojnih ciljev novega tisočletja, druge pacifiške države pa dosegajo cilje glede zmanjšanja smrtnost otrok; pri drugih ciljih je napredek neenakomeren. Vzhodni Timor različno izpolnjuje razvojne cilje novega tisočletja, a je zlasti napredoval pri zmanjšanju revščine; zdravstveni kazalci so nizki, zdravstveni standard pa je ogrožen, ker velik del prebivalstva trpi zaradi nezanesljive preskrbe s hrano.

Dostop do energije je ključna omejitev. Majhne otoške države v Pacifiku so zelo odvisne od uvoza naftnih derivatov kot glavnega vira energije. Nestabilne mednarodne cene in stroški pošiljanja ter transportni stroški močno obremenjujejo nacionalne proračune in operativne izdatke za javne službe in podjetja, kar povzroča visoke cene hrane in električne energije. Tehnologije obnovljivih virov energije zagotavljajo drugačne načine za proizvodnjo energije, vendar pa spremembe v oskrbi z energijo (njena razpoložljivost in dostopnost) ter povpraševanje (cenovna dostopnost) predstavljajo naraščajočo grožnjo za energetska varnost pacifiškega prebivalstva. Zaradi tega je bil leta 2009 oblikovan okvir za ukrepanje na področju energetske varnosti v Pacifiku (Framework for Action on Energy Security in the Pacific ali FAESP). Le približno 30 % prebivalcev ima dostop do električne energije, predvsem v mestnih območjih; v nekaterih državah jih ima tak dostop samo 25 % (Papua Nova Gvineja, Salomonovi otoki in Vanuatu), v nekaterih pa več kot 95 % (Cookovi otoki, Gvam, Nauru, Niue, Severni Marijanski otoki, Samoa, Tonga, Tokelau in Tuvalu).

Podnebne spremembe že desetletja vplivajo na Pacifik, saj se je povečala pogostost in intenzivnost naravnih nevarnosti, kot so tropski cikloni in poplave. Zaradi dviga morske gladine vdori slane vode in obalna erozija zmanjšujejo zemljišče, ki je primerno za bivanje, ogroženi pa so tudi infrastruktura, ribogojstvo, zaloge pitne vode in kmetijstvo. Dostop do čiste vode in sanitarij je še vedno velik izziv za večino pacifiških otoških držav in ozemelj, kar prinaša resne nevarnosti za zdravje, zlasti za ženske, otroke in skupnosti, ki živijo na bolj oddaljenih otokih. Zviševanje temperatur morske vode in zakisljevanje oceanov še dodatno ogrožata že tako zmanjšano biotsko raznovrstnost in ekosisteme, zlasti koralne morske grebene, kar povzroča še večjo občutljivost na podnebne spremembe. Na velikih otokih se podnebne spremembe občutijo v notranjosti zaradi intenzivnejših suš, zemeljskih usadov ali poplav. Prilagajanje na podnebne spremembe, vključno s pristopi, ki upoštevajo ekosisteme, lahko prispeva tudi k izboljšanju zagotavljanja storitev, dostopa do obnovljivih virov energije in pripravljenosti na naravne nesreče. Zato je lahko ključni dejavnik razvoja v vseh pacifiških državah. Zmanjšanje tveganja nesreč prek zaščite ekosistemov pomeni vključevanje narave v rešitev. Poleg tega lahko ukrepi prilagajanja prispevajo k pripravljenosti na nesreče, zlasti na tiste, ki niso neposredno povezane s podnebnimi spremembami.

Papua Nova Gvineja ima znatne primarne vire v deževnih gozdovih, vendar se ta območja hitro krčijo zaradi številnih dejavnikov, med drugim, kar menijo številni, tudi z nezakonito sečnjo. Papua Nova Gvineja bi lahko s prehodom na trajnostno sečnjo na podlagi boljše zakonodaje o gospodarjenju z gozdovi in rabi zemljišč prispevala k blažitvi podnebnih sprememb.

Podnebne spremembe sprožijo verigo povezanih vplivov, in sicer tudi na področju varnosti in spolov. Varnostni svet ZN je poudaril, da bi izguba ozemlja zaradi dviga morske gladine, zlasti na majhnih, nižje ležečih otokih, lahko imela varnostne posledice⁷. EU je poudarila, da imajo podnebne spremembe pomembne varnostne posledice, ker delujejo kot multiplikator nevarnosti, saj se zaradi njih zaostrujejo napetosti zaradi cen zemljišč, hrane in energije, ustvarjajo pa tudi migracijski pritisk in povzročajo dezertifikacijo⁸. Ker lahko podnebne spremembe vplivajo na ženske drugače kot na moške, so ministri pacifiških držav potrdili potrebo po tem, da se pri razvoju učinkovitih strategij za boj proti podnebnim spremembam bolj upoštevajo znanje, izkušnje in prednostne naloge žensk. Ministri so ob priznavanju, da neenako obravnavanje spolov in kršenje človekovih pravic ovirata sposobnost držav za

⁷ Odprta razprava varnostnega sveta OZN iz julija 2011 o vplivu podnebnih sprememb na ohranjanje mednarodnega miru in varnosti – <http://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10332.doc.htm>.

⁸ Sklepi Sveta o podnebni diplomaciji EU (3106. srečanje Sveta za zunanje zadeve – 18.7.2011).

spopadanje z učinki podnebnih sprememb, pozvali vlade pacifiških držav, da izpolnijo svoje zaveze v zvezi s tem⁹.

Vpliv podnebnih sprememb, ki se bo predvidoma še okrepil, zmanjšuje razvojne dosežke in pravično trajnostno rast ter zelo otežuje doseganje razvojnih ciljev tisočletja v Pacifiku. Cele države bi lahko postale neprimerne za življenje ali bi lahko celo izginile, kar bi povzročilo preseljevanje in razseljevanje prebivalstva.

2.3. Pacifiški načini za obravnavanje razvojnih izzivov

Pacifiški otočani se že stoletja spopadajo s strukturnimi izzivi. S časom so bile oblikovane nacionalne rešitve in pacifiške otoške države in ozemlja so pogosto združile sile na regionalni ravni pri vprašanjih, kot so politično sodelovanje, finance, razvoj, trgovina, ribištvo, varnost, kazenski pregon, človekove pravice, okolje, energija, socialne in kulturne zadeve, promet, infrastruktura, raziskave, telekomunikacije itd.

Pacifiške otoške države in ozemlja so obravnavale tudi podnebne spremembe. Da bi se na primer prilagodile na dvig morske gladine, so obnovile mangrove, zaščitile koralne grebene, zgradile nasipe, vodna zajetja in objekte za razsoljevanje vode, razvile nove kulture, spodbujale diverzifikacijo posevkov ali preselile infrastrukturo in prebivalstvo. Nekatere države vključujejo migracijo med svoje metode prilagajanja. Regionalno sodelovanje je izjemno. Tako na primer mikronezijske države in ozemlja sodelujejo v pobudi „Micronesia Challenge“, ki je namenjena ohranitvi 30 % priobalnih voda in 20 % gozdnih površin do leta 2020. Vzpostavljeni so tudi obsežni regionalni okviri za ukrepe na področju podnebnih sprememb ter za zmanjšanje tveganja nesreč in njihovo upravljanje.

V regiji je še vedno prisotnih razmeroma malo donatorjev in razvojnih partnerjev. Avstralija in Nova Zelandija sta članici Foruma pacifiških otokov in najbolj pomembna dvostranska donatorja. Azijska razvojna banka je glavni večstranski partner. Sporazumi „US Compacts“ so uveljavljeni instrument v severnem Pacifiku. Tajvan, Japonska in Južna Koreja povečujejo svojo pomoč. Kitajska ima vedno večjo vlogo v Pacifiku. Drugi dvostranski in večstranski partnerji prav tako povečujejo svoje sodelovanje.

Pacifiški vodje so sklenili sporazum „Cairns Compact“ o krepitvi usklajevanja na področju razvoja (2009), da bi donatorjem pomagali zmanjšati razdrobljenost pomoči, olajšali upravljanje pomoči in izboljšali njeno učinkovitost, navedeno pa naj bi dosegli z okrepljeno uporabo nacionalnih sistemov, večletnih finančnih obveznosti, združenih finančnih sredstev, delegiranja izvajanja pomoči in sodelovanja pri analitskem delu. Sekretariat Foruma pacifiških otokov je s svojimi razvojnimi partnerji uskladal izvedbeni načrt za okrepitev upravljanja javnih odhodkov, javnih naročil, sistemov za zagotavljanje odgovornosti in nadzora držav, ki so članice Foruma, da bi se nacionalni sistemi bolj uporabljali za usmerjanje uradne razvojne pomoči (URP), vključno s proračunsko podporo, ko so izpolnjena merila upravičenosti.

V letu 2011 so pacifiški vodje ponovno potrdili, da so podnebne spremembe največja grožnja za regijo, in poudarili potrebo po finančnih sredstvih za prilagoditev nanje. Da bi se izboljšala dostop držav do virov za boj proti podnebnim spremembam in njihovo upravljanje, je forum gospodarskih ministrov priporočil, naj metode financiranja temeljijo na načelih učinkovitosti

---

⁹ Ministrska delavnica o podnebnih spremembah, ki je bila organizirana v povezavi s četrtem ministrskim srečanjem o pacifiških ženskah (julij 2011).

pomoči ter naj se podnebne spremembe vključijo v nacionalne proračune in razvojne načrte, da bi se državni sistemi po možnosti uporabljali kot najbolj učinkovita oblika zagotavljanja sredstev, zlasti prek proračunske podpore.

3. KREPITEV SODELOVANJA MED EU IN PACIFIKOM NA PODROČJU RAZVOJA IN PODNEBNIH SPREMEMB

EU ima za zunanje delovanje na voljo vrsto politik in instrumentov, ki so zelo pomembni za Pacifik. Prek svoje mreže zaposlenih v delegacijah in uradih bi morala delovati usklajeno v regiji in učinkoviteje spodbujati vrednote EU ter skupne cilje in interese EU in Pacifika v večstranskih forumih, na mednarodnih pogajanjih ali v odnosih z drugimi akterji. Usklajene pobude po vsej EU, ki bi upoštevale pacifiške prednostne naloge, bi povečale dodano vrednost zunanjega delovanja EU v regiji.

Sporočili Komisije o agendi EU za spremembe¹⁰ in prihodnji proračunski podpori¹¹ predlagata okrepljen politični okvir za bolj osredotočeno in bolj vplivno razvojno sodelovanje EU, in sicer s spodbujanjem uporabe nacionalnih sistemov in proračunske podpore, ko je to mogoče, v povezavi z okrepljenim dialogom o politikah, ki je namenjen izboljšanju rezultatov in dobrega upravljanja.

Razvojna pomoč in pomoč za boj proti podnebnim spremembam, ki sta namenjeni pacifiškim državam in ČDO iz proračuna EU in Evropskega razvojnega sklada (ERS), sta se znatno povečali in znašata približno 785 milijonov EUR za obdobje 2008–2013¹².

Pacifiške otoške države in ozemlja so zaradi strukturnih ovir, s katerimi se spopadajo, edinstveni upravičenci do razvojne pomoči, zato je pomoč EU še zlasti pomembna za to regijo in EU postavlja pred vrsto medsebojno povezanih izzivov:

- povečanje finančne zavezanosti v regiji s krepitvijo in dopolnjevanjem sedanje stopnje URP s pravičnim deležem sredstev za boj proti podnebnim spremembam, ki so bila napovedana na mednarodnih pogajanjih, ter s spodbujanjem financiranja naložb iz drugih virov;
- poglobitev političnega dialoga in prilagoditev načinov izvajanja za učinkovitejšo podporo reformam v okviru omejitev in posebnosti pacifiških partnerjev, tako da se omogoči primerna poraba povečane finančne pomoči;
- okrepitev usklajevanja in zmanjšanje razdrobljenosti pomoči v Pacifiku;
- izboljšanje usklajevanja pri OZN, zlasti na področju podnebnih sprememb;
- zagotavljanje, da bodo poleg razvojne tudi druge politike še naprej prispevale k prenovljenemu razvojnemu partnerstvu med Pacifikom in EU, da bi bila gospodarska rast tesno povezana z dobrim upravljanjem, trajnostjo skupnih dobrin in deljeno odgovornostjo zanje.

---

¹⁰ Povečevanje učinka razvojne politike EU: agenda za spremembe; COM(2011) 637 – 13.10.2011.

¹¹ Prihodnost proračunske podpore EU za tretje države; COM(2011) 638 - 13.10.2011.

¹² Približno 730 milijonov EUR iz desetega ERS (od tega je 70 milijonov EUR namenjenih ČDO) in približno 56 milijonov EUR iz proračuna EU.

3.1. Povečano finančno sodelovanje

Sredstva EU, s katerimi upravlja Komisija, so omejena glede na potrebe v Pacifiku. Potrebna je dvostranska finančna zaveza držav članic EU s poudarkom na podnebnih spremembah. Komisija in sekretariat Foruma sta po sprejetju skupne izjave o podnebnih spremembah¹³ začela izvajati skupno pobudo¹⁴. Načrt za ukrepanje se pripravlja v sodelovanju s pacifiškimi državami ter državami članicami in institucijami EU, namenjen pa je izpolnjevanju ciljev skupne pobude, usklajenemu sodelovanju EU v Pacifiku ter združevanju URP in dodatnih sredstev za boj proti podnebnim spremembam, vključno s sprožitvijo financiranja naložb.

Poleg prispevanja k dejavnostim v zvezi z bojem proti podnebnim spremembam in institucionalnemu razvoju lahko geografski in tematski programi EU omogočijo pacifiškim otoškim državam in ozemljem dostop do dodatnih virov financiranja za boj proti podnebnim spremembam (Zeleni podnebni sklad, poslovni sektor, trg ogljika itd.).

Načrtovanje programov in dialog o politikah bosta še naprej ključni orodji za opredeljevanje prednostnih nalog sodelovanja. EU bi morala v sodelovanju z drugimi donatorji še naprej spremljati prizadevanja pacifiških otoških držav in ozemelj za izboljšanje nacionalnih razvojnih načrtov in sektorskih politik, da bi se nadaljevali razvoj, usmerjen v rezultate, in strategije za prilagajanje na podnebne spremembe ter njihovo ublažitev, hkrati pa zagotavljalo dobro upravljanje povečane pomoči in trajnostnih praks.

3.2. Pacifiku primerne metode zagotavljanja pomoči

Agenda EU za spremembe predlaga povečanje intenzivnosti sodelovanja EU v največ treh sektorjih, da bi se dosegli čim boljši rezultati in čim večji učinek. Osredotočenost na dva ali tri sektorje je lahko upravičena pri večjih otoških državah, pri večini manjših otokov pa bi se bilo treba omejiti na en sektor.

Strukturne ovire, s katerimi se spopadajo pacifiške otoške države in ozemlja, zahtevajo prilagoditev metode zagotavljanja pomoči, pri čemer je treba omejiti uporabo projektnega pristopa, ki navadno preobremenjuje majhne uprave.

Sektorski programi in proračunska podpora so bolj primerni za zagotavljanje trajnostnih rezultatov, saj so usklajeni z nacionalnimi razvojnimi načrti in sektorskimi strategijami ter z dialogom o politikah in rednim ocenjevanjem uspešnosti prispevajo k izboljšanju zagotavljanja storitev ter rezultatov delovanja institucionalnih, političnih in regulativnih okvirov. Opredelitev dobrih nacionalnih razvojnih načrtov in sektorskih strategij, krepitev upravljanja javnih financ in upoštevanje trdnega makroekonomskega okvira so bili spodbudni za proračunsko podporo v Novi Kaledoniji, na Pitcairnu, Samoju, Salomonovih otokih, Tongi, Tuvaluju in Vanuatuju.

Regionalno sodelovanje v Pacifiku, ki ga financira EU, podpirajo dobro delujoče regionalne organizacije, ki imajo politično podporo svojih držav članic ter so finančno in tehnično dobro opremljene. EU se, tako kot drugi donatorji, s sporazumi o prispevkih prilagaja strateškim delovnim programom zadevnih organizacij in učinkovitim sistemom spremljanja, ki so usmerjeni v rezultate.

---

¹³ <http://www.gcca.eu/usr//Joint-Declaration-PIFS-EU-2008.pdf>

¹⁴ <http://www.gcca.eu/usr//Protocole-d-entente-Signe-a-Strasbourg.pdf>

Pomoč EU se bo še naprej zagotavljala prek projektov, ko pogoji za upravičenost za druge metode niso izpolnjeni, namenjena pa bo tudi pobudam organizacij civilne družbe in poslovnih združenj ter določenim samostojnim infrastrukturnim projektom itd.

3.3. Razvoj zmogljivosti in učinkovitosti

Številne pacifiške administracije se spopadajo z omejitvami strukturne zmogljivosti pri izboljševanju sektorskih politik in sistemov upravljanja javnih financ ali pri vključevanju boja proti podnebnim spremembam v razvojne strategije. Regionalne organizacije morajo imeti ključno vlogo pri obravnavanju teh izzivov. EU bi morala poleg tega podpirati regionalne organizacije, da bi njihovim članom tako pomagala pri oblikovanju politik, njihovem načrtovanju in izvajanju ter upravljanju in izvajanju pomoči, zlasti na področjih, kot sta prilagajanje podnebnim spremembam in ublažitev njihovih posledic. Spodbujati bi bilo treba tudi partnerstva med EU in Pacifikom za prenos posebnih strokovnih znanj in olajšanje institucionalnega razvoja.

3.4. Izboljšano usklajevanje znotraj EU in z drugimi partnerji

Omejena prisotnost držav članic EU v Pacifiku omogoča lažje proučevanje možnosti za skupno načrtovanje programov ter združevanje razvojnih sredstev in sredstev za boj proti podnebnim spremembam na ravni EU. Kar zadeva usklajevanje s partnerji, ki niso iz EU, je bilo vzpostavljeno celovito in vedno intenzivnejše usklajevanje z Avstralijo in Novo Zelandijo, ki vključuje delitev dela in dvosmerno delegirano sodelovanje. Pri tem se v največji možni meri izkoriščajo primerjalne prednosti in določa model, na podlagi katerega se lahko pridružijo tudi drugi partnerji, ki niso iz EU. Avstralija je prvi neevropski donator, s katerim je EU sklenila sporazum o ureditvi delegiranega sodelovanja pri izvajanju pomoči, po katerem avstralska agencija za mednarodni razvoj (AusAID) in Komisija izmenjujeta strokovno znanje, ki sta ga pridobili, in dosežata pomembne rezultate pri izvajanju pomoči.

3.5. Izboljšano usklajevanje glede podnebnih sprememb pri OZN

Sodelovanje med Pacifikom in EU na področju podnebnih sprememb, ki se vse od skupne izjave (2008) in skupne pobude (2010) stalno krepi, je prispevalo k nastanku skupnega pristopa za pacifiške otoške države, združenje majhnih otoških držav (AOSIS) in majhne otoške države v razvoju v Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC). Pacifiški otoki in EU bi morali še naprej spodbujati skupna stališča glede prilagajanja na podnebne spremembe in ublažitev njihovih posledic, in sicer prek regionalnih institucij.

Med pogajanja o konvenciji UNFCCC v Durbanu so najmanj razvite države, združenje majhnih otoških držav in EU izrazile željo po ambicioznem rezultatu in jo zapisale v skupno izjavo. EU bi morala še naprej krepiti to zvezo z najmanj razvitimi državami in združenjem majhnih otoških držav, da bi povečala pritisk na druge pogajalske partnerje in jih prepričala v bolj ambiciozna prizadevanja glede ublažitve posledic podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.

4. SPODBUJANJE BOLJ USKLAJENE MEŠANICE POLITIK EU V PACIFIKU

Na podlagi Sporazuma iz Cotonouja in izkušenj, pridobljenih pri izvajanju Strategije EU za Pacifik, si EU prizadeva za bolj integrirano mešanico politike in instrumentov EU za zunanje

delovanje v regiji ter za bolj usklajen program politike za Pacifik zaradi programskega cikla za obdobje 2014–2020.

Tudi sodelovanje na področju trgovine in ribištva ter raziskav in visokošolskega izobraževanja lahko občutno prispeva k nadaljnji usklajenosti politike EU v regiji.

- Trgovinsko sodelovanje med EU in Pacifikom je znatno. EU bo na podlagi začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu, sklenjenega s Papuo Novo Gvinejo in Fidžijem, ter ponudbah drugih držav za dostop do trga nadaljevala prizadevanja za sklenitev celovitega sporazuma o trgovini in razvoju z vsemi državami v regiji, saj vodje pacifiških držav AKP pripisujejo velik pomen uspešnemu zaključku pogajanj o sporazumih o gospodarskem partnerstvu v letu 2012. Druga možnost je, da pacifiške države AKP pristopijo k začasnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu, ki izrecno dopušča to možnost.
- Sodelovanje med EU in Pacifikom na področju ribištva temelji na znatni podpori, ki se financira iz Evropskega razvojnega sklada, ter na treh dvostranskih sporazumih o partnerstvu v ribiškem sektorju in večstranskem sodelovanju na področju ribištva v okviru komisije za ribištvo v zahodnem in srednjem Pacifiku. EU je okrepila svoja prizadevanja za podporo razvoju trajnostne ribiške industrije in za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu. Okrepiti bi bilo treba sodelovanje Pacifika in EU glede dobrega upravljanja ribištva v okviru komisije za ribištvo v zahodnem in srednjem Pacifiku. Upoštevati bi bilo treba možnost, da se oblikuje celovita strategija na področju ribištva za Pacifik, ki bi se izvajala z učinkovito uporabo instrumentov EU (ribištvo, razvoj, okolje in raziskave).
- EU prek okvirnega raziskovalnega programa krepi svoje zmogljivosti za raziskave o vprašanjih, ki zadevajo Pacifik, in podpira pacifiške raziskovalne pobude ter spodbuja sodelovanje med EU in pacifiškimi partnerji na področju raziskav.
- Tudi program Erasmus Mundus zagotavlja možnosti za sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja.

EU še naprej vključuje človekove pravice, podporo demokraciji in dobro upravljanje v mešanico svojih politik v regiji.

- EU pogloblja sodelovanje s podobno mislečimi partnerji, da bi podprla ratifikacijo in izvajanje konvencij o človekovih pravicah in Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča v vsej regiji. Posebno pozornost posveča vprašanjem, kot sta nasilje med spoloma in majhen delež žensk, ki sodelujejo pri odločanju v Pacifiku.
- EU še vedno po potrebi pošilja misije za opazovanje volitev in si s podobno mislečimi partnerji prizadeva za razvoj usklajene strategije za ponovno vzpostavitev demokracije na Fidžiju ter podpira postopke za doseganje sprave in pobude za preprečevanje konfliktov v vsej regiji.
- EU bo še naprej podpirala pacifiške otoške države in ozemlja pri krepitvi sistemov upravljanja, tudi na področju okolja in upravljanja virov, med drugim pa bo spodbujala upoštevanje mednarodne pobude za preglednost v ekstraktivnih industrijah.

EU bo za okrepitev vključevanja podnebnih ukrepov v mešanico svojih politik oblikovala tudi celovito strategijo o podnebni diplomaciji v Pacifiku, da bi akterji iz EU, države članice in njihove nacionalne diplomatske službe obravnavali boj proti podnebnim spremembam na vseh političnih ravneh, spodbudili in podpirali izvajanje podnebnih ukrepov ter upoštevali povezavo med podnebnimi spremembami in mednarodno varnostjo v Pacifiku.

5. PRIPOROČILA ZA UKREPANJE

EU se zavzema za Pacifik v političnem smislu in kot vplivni razvojni partner. V okolju, kjer je virov vedno manj, je nujno treba izboljšati učinkovitost in uspešnost, tako da se osredotoči na intervencijska področja z velikim učinkom in veliko dodano vrednostjo za EU ter uporabljajo mehanizmi za učinkovito zagotavljanje pomoči.

- (1) Z rednim političnim dialogom med EU in pacifiškimi otoškimi državami in ozemlji, pacifiškimi regionalnimi organizacijami in podobno mislečimi partnerji bi bilo treba spodbujati zagovarjanje skupnih stališč, s katerimi se zagotovi, da se listine in resolucije OZN spoštujejo po vsem svetu, da se olajša doseganje trajnostnega in mirnega reševanja konfliktov po vsem svetu ter izboljša sodelovanje na področju razvoja in boja proti podnebnim spremembam, zlasti med pogajanja za UNFCCC.
- (2) Do leta 2012 bodo imele vse pacifiške države poleg že dodeljenih sredstev ERS za obdobje 2008–2013 koristi tudi od dodatnih sredstev EU za boj proti podnebnim spremembam, nekatere pa tudi v okviru pobude iz razvojnih ciljev novega tisočletja. Med načrtovanjem razvojnega sodelovanja EU za obdobje 2014–2020 bodo ESZD in službe Komisije predstavile državam članicam EU možnosti za skupno načrtovanje programov v Pacifiku in za uvedbo mehanizma na ravni EU, ki bi omogočal uporabo kombinacije evropskih in dvostranskih sredstev z dodatno podporo za prilagoditev na podnebne spremembe in njihovo ublažitev.
- (3) Podpora EU za ublažitev podnebnih sprememb v regiji, zlasti na Papui Novi Gvineji in Salomonovih otokih, bi morala spodbujati sinergije med pobudami v zvezi z izvrševanjem zakonodaje, upravljanjem in trgovanjem na področju gozdov (FLEGT) ter zmanjševanjem emisij zaradi krčenja in degradacije gozdov (REDD).
- (4) Pomoč EU pacifiškim otoškim državam in ozemljem bi bilo treba zagotavljati z najbolj ustrezno metodo, vključno s proračunsko podporo ali kombinacijo metod za zagotavljanje pomoči, ki bi se izbirala za vsak primer posebej. Nove smernice, ki jih predlaga Komisija za proračunsko podporo EU, upoštevajo potrebe in posebnosti majhnih otoških držav v razvoju in ČDO.
- (5) EU bi morala spodbujati načela učinkovitosti pomoči v skladu s sklepi in zavezami foruma na visoki ravni iz Busana, vključno z delitvijo dela in skupnim načrtovanjem programov ter uporabo delegiranega sodelovanja s podobno mislečimi partnerji v Pacifiku. EU bi si morala v okviru skupnih programov za podporo politik partnerskih držav, in sicer s skupnimi kazalniki, merili za izplačila, pregledi in dialogom o politikah s partnerskimi vlada, prizadevati za sodelovanje z drugimi donatorji na sektorski ravni.
- (6) Na podlagi smernic foruma gospodarskih ministrov in v skladu s sporazumom „Cairns Compact“ bi si morala EU skupaj z drugimi partnerji prizadevati za razvoj metodologije za izboljšanje dostopa pacifiških otokov do finančnih sredstev za boj

proti podnebnim spremembam in njihovega upravljanja ter za izvedbo pilotne faze, da bi se metodologija lahko razširila po vsej regiji.

- (7) EU bi morala sodelovati z drugimi donatorji na področjih, povezanih z razvojnimi cilji tisočletja, ki so zlasti občutljiva na podnebne spremembe, kot so preskrba s pitno vodo in kanalizacija ter obnovljivi viri energije. EU bi morala spodbujati pobude v teh sektorjih, da bi okrepila okolju prijazno rast, tudi prek instrumenta za infrastrukturo v Pacifiku (Pacific Infrastructure Facility).
- (8) Da se prepreči preobremenjevanje zmogljivosti pacifiških partnerjev, bi morala EU spodbujati skupne misije z drugimi partnerji, ki bi bile usklajene s pacifiškimi otoškimi državami in ozemlji ter regionalnimi organizacijami.
- (9) EU bi morala podpirati prizadevanja pacifiških ČDO za sodelovanje z njihovimi sosedami, tudi v zvezi z izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe.
- (10) Da bi se čim bolj povečala učinkovitost delegacij EU v Pacifiku, bosta Visoka predstavnica in Komisija ocenili izvedljivost in učinek prerazporeditve odgovornosti na podlagi zemljepisne bližine pacifiškim partnerskim državam.
- (11) EU bi morala v svoje sodelovanje v regiji tudi v prihodnje vključevati civilno družbo, lokalne organe, zasebni sektor in raziskovalno skupnost, kar bi spodbujalo regionalno povezovanje in partnerstva med Pacifikom in EU ter zbudilo interes javnosti in sprožilo razprave v Evropi o vprašanjih skupnega pomena za pacifiške otoške države in ozemlja ter njihove prebivalce.